पाठ-योजना तयार गरिने विधि

Teaching -plan

पाठ-योजना

विद्यार्थी अध्यापकको नाम:-------------------
विद्यालयको नाम:-----------------------------
सहयोगी अध्यापक/पर्यवेषकको नाम---------
शीर्षक :------संज्ञाको परिभाषा

दिनाङ्क--------------------------
कालाशं:---प्रथम /अवधि -४०--
कक्षा / वर्ग----------------------
विषय--------नेपाली व्याकरण

शिक्षण-विन्दु-

विद्यार्थीवर्गलाई संज्ञाका परिभाष संग अवगत गराउनु ।

शैक्षणिक उद्धेश्य-

१.विद्यार्थीवर्गलाई संज्ञाको परिभाषासंग राम्ररी परिचय गराउनु ।
२. संज्ञाको परिभाषा बारे विद्यार्थीवर्गलाई जानकारी प्रदान गर्नु ।

शैक्षिक संसाधन(शिक्षण सहायक सामग्री)

कक्षामा उपस्थित विभिन्न वस्तु तथा ठाउँ आदि देखाउनुहोस् ।

प्रयुक्त शैक्षिक पद्धति

व्याकरणका उक्त एकाइलाई पढाउनको निम्ति प्रश्नोत्तर अनि आगमन-निगमन-विधिको प्रयोग भइरहेछ।

अपेक्षित अधिगम निष्कर्ष	क्रमिक अधिगम क्रियाकलाप	श्यामपट्ट –कार्य
अध्यापक उदाहरण-प्रस्तुति-क्रममा केही यस्ता वाक्यहरूलाई राम्ररी सोच विचार गरी विद्यार्थीवर्ग समक्ष दिन आवश्यक छ जसमा संज्ञाका सन्दर्भ मुख्य रूपमा आएको होस् ।	**प्रस्तावना-** विद्यार्थीहरूलाई पूर्व ज्ञानको आधारमा केही वाक्यहरूलाई उनीहरूका अधाडि प्रस्तुत गरिन्छ र शिक्षकले त्यसमा आधारित प्रश्नहरू सोध्नेछन् । उदाहरण- प्रस्तुति १.राम एक असल विद्यार्थी हुन् । २. दार्जिलिङ ऐतिहासिक शहर हो । ३. चौरस्तामा धेरै भीड छ । ४. चौकी काठले बनिएको छ । ५. सुनको मूल्य अधिक बडेको छ । ६. वाल्यकाल निश्चिन्ताको अवस्था हो ।	नाम- संज्ञा संज्ञाको परिभाषा

उत्तर दिने क्रममा,विद्यार्थीवर्गले थाहा पाउनेछन् कि जुन प्रश्नको उत्तर दिइन्छ त्यो एक अर्काको नाम सित सम्बन्धित छ।	(अध्यापक- प्रश्न) १.को एक असल विद्यार्थी हुन् ? (विद्यार्थी- उत्तर) **राम ।** २. कुन ऐतिहासिक शहर हो ? (विद्यार्थी- उत्तर) दार्जिलिङ। ३. कहाँ धेरै भीड छ ? (विद्यार्थी- उत्तर) चौरस्ता । ४. चौकी के ले बनिएको छ ? (विद्यार्थी- उत्तर) काठ । ५. कसको मूल्य अधिक बडेको छ ? (विद्यार्थी- उत्तर) सुनको । ६. कुन अवस्था निश्चिन्ताको अवस्था हो ? (विद्यार्थी- उत्तर) बाल्यकाल ।	
अध्यापकद्वारा विद्यार्थीवर्गको सक्रियतामा नियमीकरण गरिनाले संज्ञाको परिभाषा स्पष्ट हुँदछ।	**पाठको विकाश** विद्यार्थीद्वारा दिएको उत्तरको सन्दर्भमा अध्यापक प्रश्न गर्दछन् –तपाईले जुन अत्तर दिनुभएको थियो त्यसमा को ससामान्ता छ ? (विद्यार्थी- उत्तर) सम्पूर्ण उत्तर कुनै नकुनै नाम सित सम्बन्धि छ । अध्यापक कथन--नामलाई संज्ञा पनि भनिन्छ ?	संज्ञा

अपेक्षित अधिगम निष्कर्ष	क्रमिक अधिगम क्रियाकलाप	श्यामपट्ट-कार्य
संज्ञाको परिभाषा	नियमीकरण –पर्व उदाहरणको आधारमा गरिएको प्रश्नको उत्तरमा अध्यापकले संज्ञाको परिभाषाली नियमबद्ध रूपमा दिन्छन् ------ कुनै व्यक्ति, वस्तु,स्थान,द्रव्य आदिको नामलाई संज्ञा भनिन्छ । आवृत्ति- विद्यार्थीवर्गले उक्त परिभाषालाई आवृत्ति गर्दछन् । अध्यापकको निर्देशमा विद्यार्थीवर्गले श्रेणीमा नयाँ वाक्य,उदाहरण प्रस्तुत गर्दछन् अनि त्यसैको आधारा प्रश्न गरिन्छ । दोस्रो विद्यार्थीले त्यस प्रश्नको उत्तर दिदै संज्ञाको परिभाषा दोहोरयाउँछन् ।	
मूल्याङ्कनबाट प्राप्त निष्कर्षद्वारा शिक्षकले आफ्नो शिक्षण प्रक्रिया लाई अवलोकन तथा आकलन गरी जहाँ संशोधन साथै सुधारको आवश्यकता छ त्यसमा सुधार गर्ने प्रयास गर्नेछन् ।	**मूल्याङ्कन –** विद्यार्थीवर्गले संज्ञाको परिभाषा कसरी बुझे यसको जानकारीका निम्ति उसलाई निम्नलिखित प्रश्नहरू सोधिन्छ – १ नामलाई व्याकरणमा अन्य कुन रूपमा चिनिन्छ ? २. संज्ञाको परिभाषा देऊ ? ३. परिभाषाको आधारमा संज्ञाको उदाहरण देऊ ?	

गृहकार्यका निम्ति प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नेक्रममा विद्यार्थीले संज्ञाको प्रकृतिलाई पुनः बोध गर्न सक्दछन् ।	प्रश्न ४संज्ञाको परिभासंग अन्य कुनै नाम जोडन सकिन्छ ? प्रशन ५ केटा, हाँस्नु ,भीड कुन संज्ञा हो प्रश्न ६ निम्नलिखित शब्दहरूबाट संज्ञा शब्द छानेर लेखः- मोबाईल ,कम्प्युटर ,क्रोध, शान्त, चाँदी, पुलिस , राजा, कमजोर । गृहकार्य – विद्यार्थीवर्गलाई श्यामपट्टमा गृहकार्यका निम्ति केही प्रश्नहरू दिहिन्छ ।	गृहकार्य हेतु प्रश्न १ संज्ञाको परिभाषा लेख ? २ संज्ञाको केही उदाहरण लेख ?